Strategii de evaluare în titlurile cronicilor de film

Alina Partenie*

Keywords: *evaluation*; *titles*; *irony*; *online reviews*; *context*

1. Aspecte teoretice generale. Critica de film ca gen discursiv

Abordările lingvistice ale evaluării au avut în vedere mai ales identificarea unor niveluri de analiză (Hunston, Thompson 2000), raportul dintre evaluare şi context (Alba-Juez, Thompson 2014) şi tipurile de evaluare pe baza unor parametri ai evaluării (Bednarek 2006, 2009). Din punct de vedere lingvistic, analiza evaluării permite o abordare la mai multe niveluri (fonetic, morfologic, sintactic), dar cele mai multe funcţii ale acesteia pot fi descoperite la nivel pragma-retoric (Hunston, Thompson 2000), evaluarea fiind, mai presus de toate, un fenomen contextual. Bineînţeles, există un lexic al evaluării, dar funcţiile acestuia sunt diferite în funcţie de intenţia comunicativă, de mediul de transmitere a mesajului (mai ales în cadrul comunicării mediate de computer), de specificul şi de tipul discursului. Monika Bednarek (2006, 2009, 2011) stabileşte mai multe tipuri de evaluare, făcând distincţia dintre evaluare explicită şi evaluare implicită, dar precizând că există şi tipuri intermediare de evaluare deoarece o evaluare implicită pe baza unui criteriu poate fi o evaluare explicită pe baza altui criteriu sau a ţintei evaluării. Evaluarea se înscrie însă în fenomenele circumscrise subiectivităţii lingvistice, exprimând o judecată, o opinie, o apreciere sau o atitudine a emiţătorului.

Critica de film reprezintă un gen critic, discursiv, având ca funcţie principală funcţia evaluativă. Genul discursiv reprezintă, din perspectiva lingvisticii funcţionale, organizarea oricărei activităţi discursive în stadii determinate de scopul general al genului discursiv şi de convenţiile sociale ale contextului (Taboada, Trnavac 2013). Genul discursiv al recenziilor de film online cuprinde un stadiu descriptiv (care se bazează pe subiect, distribuţie, caracteristici, context) şi un stadiu al evaluării, care este obligatoriu. Dezvoltarea acestuia în mediul online i-a înlocuit, practic, funcţia descriptivă iniţială, rămânând doar funcţia evaluativă. Taboada, Trnavac (2013) analizează stadiile acestui gen discursiv considerând că evaluarea este un stadiu obligatoriu în constituirea criticii de film. Pentru aceştia, mediul online este un mediu critic prin excelenţă.

Definiţia genului discursiv se raportează la abordarea polifonică a lui Bahtin. Genul este o structură determinând caracteristicile unui text. Stadiul este rezultatul funcţionării unui text într-un context dat. Limbajul are un nivel

* Universitatea din Bucureşti, România.

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)

lingvistic şi un nivel contextual. Recenziile online au un dublu scop: să informeze şi să relaxeze în acelaşi timp, combinat cu dorinţa de a împărtăşi experienţe personale, una dintre cele mai importante caracteristici ale comunicării din mediul online. Recenziile online sunt scrise, în mare parte, de amatori (Taboada, Trnavac 2013) cu intenţia de a oferi informaţii unor receptori asemenea lui. Rolurile sunt, deci, pe o poziţie de egalitate. Diferenţa dintre recenziile tradiţionale şi recenziile online ar consta, astfel, în tipul audienţei. În timp ce autorul receziei tradiţionale este considerat un profesionist care păstrează distanţa faţă de receptorii săi, autorii online au acelaşi statut faţă de receptorii lor, recenziile online dezvoltând mai degrabă un spaţiu al empatiei, al negocierii, al răspunsului nemediat şi imediat, al experienţei personale. Evaluarea este, astfel, directă, mai degrabă explicită şi afectivă. Cele două stadii-descriptiv şi evaluativ se disting la nivel lexical şi la nivel pragma-retoric.

La nivel lexical, cele două stadii se disting prin:

– faza evaluării conţine mai mulţi itemi evaluativi;

– faza descrierii conţine mai mulţi marcatori temporali, apropiindu-se de naraţie, iar faza evaluării conţine mai mulţi marcatori cauzali, deoarece exprimă un punct de vedere.

Această distincţie marchează, de fapt, distincţia dintre naraţie (conţine mai multe relaţii temporale) şi comentariu (care apelează la relaţiile de cauzalitate, concesie, consecinţă etc.) În ceea ce priveşte titlul, vom analiza funcţia titlului şi impactul acestuia asupra receptorului. Titlul reflectă tendinţa către stereotipie, dar şi către diversitatea de expresie. El face parte din etapa de dirijare şi de influenţare a cititorului, fiind faza premergătoare lecturii propriu-zise (Cvasnâi-Cătănescu 2006). În ceea ce priveşte raportul dintre titlu şi evaluare, putem considera că titlul anticipează evaluarea, iar „Parodiile ingenioase prezintă însă riscul de a rămâne o simplă manevră retorică" (2006: 35).

2. Corpusul şi metoda de cercetare

Corpusul ales pentru analiză cuprinde peste 300 de titluri, apărute în intervalul ianuarie 2016 – august 2017, preluate din comentariile on-line de pe forumul cinemagia.com, ediţia on-line a publicaţiei umoristice „Caţavencii", ediţiile on-line ale publicaţiilor „Dilema veche" şi „Suplimentul de cultură". Corpusul ales pentru cercetare ne permite abordarea unei perspective comparative, prin includerea în genul discursiv al criticii cinematografice a recenziilor on-line (Vasquez 2014). De fapt, Vasquez 2014 consideră recenziile online ca gen discursiv autonom, autoarea analizând ponderea, distribuţia şi strategiile evaluării, construirea identităţii, interdiscursivitatea şi rolul naraţiei personale.

3. Strategii ale evaluării în titlurile comentariilor online

Comentariile online fac parte din genul discursiv al recenziilor online. Având în vedere structura generală a comentariilor publicate în spaţiul virtual, putem considera că titlurile comentariilor sunt în mare parte evaluative, expli-

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)

cite, conţinând elemente expresive (evaluare directă). Totuşi, evaluarea în titluri poate fi analizată atât la nivel lexico-semantic, cât şi la nivel pragma-retoric.

3.1. La nivel lexico-semantic, în cadrul comentariilor online, îndeplinesc funcţie evaluativă cuvinte sau sintagme, iar orientarea evaluării este confirmată de context (Vasquez 2014). Cele mai simple forme de evaluare în titlurile comentariilor online sunt reprezentate de adjective evaluative cu intensitate şi polaritate diferită: „bun", „extraordinar", „excepţional", „magic", „foarte slab", „oribil", „super", „superb", „memorabil", „bun… foarte bun", „incredibil". Apar şi structuri combinate „slab… foarte slab", „slabutz… de văzut doar de fanii seriei" sau locuţiuni adjectivale evaluative „film de duzină". Uneori, acestea pot fi însoţite de intensificatori sau pot avea o grafie specifică inducând ideea de intensificare (scriere cu majuscule, repetiţia unor sunete etc): „mai bine nici că se poate", „un film neaşteptat de bun!"; „foarte bun", „tare bun", „prea bun", „incredibil de bun", „pur şi simplu bun", „absolut minunat".

Uneori, adjectivul evaluativ apare alături de cuvântul care îl determină „un film bun" sau în structuri metonimice de tipul parte pentru întreg „un Jobs bun", de unde, contextual şi pe baza unui fond comun de cunoştinţe, se poate înţelege că este vorba despre un film bun despre Steve Jobs. Există situaţii în care evaluativele se acumulează în cadrul titlurilor: „stilat, parţial plicticos, emoţionant, intrigant… inegal". Evaluativele pot fi încadrate şi în structuri metaforice: „un film pentru eternitate".

Deşi, de obicei, structurile evaluative folosite în titlu sunt precise, există situaţii în care se optează pentru construcţii adversative din dorinţa comentatorilor de a-şi nuanţa evaluarea şi afirmaţiile pe care le realizează cu referire la un anumit film: „Bun, dar plictisitor". În acest exemplu, aprecierea este dublată de o reacţie afectivă „plictisitor". Structurile adversative sunt frecvente: „Bun, dar nu prea", „Bun, dar nu extraordinar", „E senzaţional, dar nu prea…". Se remarcă existenţa unei formule de tipul: „*evaluativ*, dar nu *evaluativ*", structură care are rolul de infirma anumite presupoziţii ale receptorilor (evaluare doxastică), stabilindu-se, astfel, anumite grade ale evaluării bazate pe structuri intensificate.

Tot o funcţie evaluativă îndeplinesc şi afectele cu potenţial evaluativ care redau un răspuns afectiv imediat, orientat euforic sau disforic (Stoica 2011). Din această categorie fac parte titluri ca „impresionant", „emoţionant", „dezamăgitor". Interjecţiile, specifice registrului oral al vorbirii, fac parte tot din registrul afectivităţii şi îndeplinesc o funcţie evaluativă. Interjecţiile împrumutate din engleză au o grafie specifică şi variabilă: „woauu". Există, de asemenea, şi interjecţii care marchează o evaluare reticentă: „hmmm". Aceeaşi interjecţie însoţită de un determinant poate ajuta la construirea unei evaluări pozitive „hmmm… fără cuvinte". Alte interjecţii cu funcţie evaluativă, utilizate în titluri sunt: „La, La, La sau Bla, Bla, Bla; tot aia…", „woauuu!"; „bleah".

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)

Tot la nivelul lexicului, apar în titluri substantivele evaluative care pot fi explicite sau implicite. Cel mai utilizat este substantivul *capodoperă* care primeşte diferite compliniri în titlurile comentariilor online: „capodoperă", „o adevărată capodoperă", „o capodoperă contemporană" sau chiar alte adjective calificative „o capodoperă genială". De asemenea, acest substantiv evaluativ apare într-un titlu cu structura „megacapodoperă" sau „cvasicapodoperă". În cadrul substantivelor evaluative cu orientare disforică, menţionăm din titluri „dezastru" şi „dezamăgire", substantive aflate în corelaţie cu adjectivele corespunzătoare „dezastruos" sau „dezamăgitor". Aceste substantive pot fi întâlnite şi în structuri intensificate, mai ales alături de adjectivul calificativ „mare", de exemplu, „mare dezamăgire". Există unele structuri contextuale, sintetice, metaforice, bazate pe tipare de construcţie cunoscute: „un film-icoană".

Elementele argotice sunt şi ele întâlnite în comentariile online şi devin chiar o marcă identitară a unui anumit grup: „bestial", „o interpretare criminală", „un film bestial, obligatoriu de văzut", „tare", „demenţial" sau sunt prezenţi termeni argotici intraţi deja în limba standard, cum este cazul lui „super".

Împrumuturile reprezintă o altă caracteristică lexicală a titlurilor comentariilor online. Acestea sunt preluate mai ales din limba engleză. Unele sunt contextualizate prin referire la un element al producţiei cinematografice: „Principiul feminin este într-adevăr Wonder!". Altele sunt recomandări explicite „must see!" (sau cu varianta „un must read", în care este evaluat negativ filmul, oferindu-se, în schimb, o evaluare pozitivă cărţii) sau evaluări (pozitive sau negative) de natură explicită: „bullshit" sau „fun to watch". Un anglicism intrat deja în rândul evaluativelor din limba română este „ok" folosit şi în titlurile comentariilor online şi dezvoltând grade de comparaţie „foarte ok", „cel mai ok", „mai ok nici că se poate" sau, tot într-un titlu, acesta apare în structuri diminutivale „ok-eiuţ". La nivelul împrumuturilor, apar şi structuri superlative împrumutate din limba engleză „best of the best" sau construcţii inexistente în engleză, dar utilizate după tipar englezesc: „Stupid fiction". Jocurile de cuvinte din cadrul comentariilor online se bazează, uneori, tot pe anglicisme, având o funcţie decodabilă contextual: „wonder-full" (trimitere ludică la titlul filmului, *Wonder Woman).*

3.2. La nivel pragma-retoric, se poate remarca prezenţa recomandărilor explicite: „Recomand!", „De văzut!" sau, dimpotrivă „De evitat!", „Merită!", „Merge văzut!", „Nu prea merită!", „Obligatoriu de văzut!". De asemenea, evaluarea reticentă se realizează şi prin marcarea explicită a contrazicerii aşteptărilor încă din titlul comentariului: „Mă aşteptam la altceva", „Recomand! Antidot împotriva prostificării". Întrebările retorice introduc o evaluare negativă sau o evaluare pozitivă reticentă: „oare aşa arată o super-femeie?", „Unde e povestea?", „Filme de Oscar serioase mai există??????", „Oscar????, Oscar pentru ceee?";

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)

Comentariile evaluative ironice de tipul „O posibilă capodoperă extrem de plictisitoare" pot asocia mărci ale evaluării de orientare diferită (capodoperă-orientare pozitivă), plictisitoare (orientare negativă) cu mărci ale vagului („posibilă") şi ale gradării („extrem de").

Apar şi proverbe cu funcţie evaluativă: „La pomul lăudat să nu te duci cu sacul" sau sunt preluate replici celebre care indică tipul de evaluare „Mult zgomot pentru nimic". De asemenea, tot în titluri pot apărea şi reformulări ale unor structuri cunoscute „Afară e vopsit gardul, înăuntru…", completat la începutul comentariului „apă de ploaie".

Actele directive creează un scenariu al evaluării, puternic contextualizat, marcat ironic ca o formă de evaluare negativă: „Nolane, dă-mi 23 de lei". Dat fiind faptul că în comentariile online este posibilă evaluarea şi notarea printr-un număr de stele apar situaţii în care titlul este reprezentat doar de notarea numerică, urmând ca pe parcursul comentariului să se justifice notarea numerică printr-o explicaţie lingvistică, cum este cazul exemplului următor: „Nota 7/10", „Un film de nota 7"; „Nota 5 pentru un film slab calitativ", „Nota 10".

Combinarea strategiilor este mai rar întâlnită în cadrul comentariilor online deoarece se optează mai ales pentru o evaluare simplă, explicită. În exemplul „Musical buuuuun, tătucule!!! Dar să fie clar, nu este o capodoperă pentru mine…", apare o evaluare pozitivă marcată printr-un evaluativ explicit (bun), folosindu-se şi o strategie a intensificării prin repetiţia vocalei „u". Evaluarea este încadrată într-un act directiv „tătucule" folosit nu neaparat ca o formă explicită de adresare, ci având, mai degrabă, o funcţie afectivă. Actul directiv este marcat prin repetarea semnelor exclamării. Structura adversativă creează o relaţie de antonimie între „film bun" şi „capodoporă" prin marcarea explicită a sursei evaluării „pentru mine" (marcă a monoglosiei). De asemenea, se introduce şi o marcă a preciziei şi a validităţii acordului pe care îl urmăreşte „să fie clar".

Titlurile mai ample sunt mai puţine şi integrează un anumit nivel al cunoştinţelor de natură cinematografică, comentatorul asumându-şi o identitate a expertului: „O lecţie despre vocaţie şi pasiune, un omagiu adus lumii filmului şi teatrului".

Aşadar, titlurile comentariilor on-line sunt scurte, mai ales nominale, formate din mărci ale evaluării explicite. Expresivitatea este mai ales contextualizată, la fel şi creativitatea lexicală. Sunt frecvente împrumuturile şi elementele de argou care arată specificul identităţii comentatorilor online.

4. Strategii ale evaluării în titlurile din „Caţavencii"

„Caţavencii", cel mai important săptămânal de satiră, se bazează pe mecanismele ironiei. Având în vedere teoriile şi diferitele abordări ale ironiei, „Ţinta jurnalistului ironist nu este să informeze, ci să comenteze şi, mai ales, să evalueze critic" (Negrea 2010: 129). Titlurile susţin orientarea ironică a

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)

recenziei, valorficând, în general, aceleaşi mecanisme de realizare. Jocurile de cuvinte sunt extrem de folosite în cronicile apărute în „Caţavencii", realizându-se, de obicei, asocierea dintre un evaluativ şi un alt termen. În exemplul următor, apare cuvântul „plictisihorror-ul", un cuvânt compu, în care antepunerea evaluativului are rolul de a intensifica evaluarea negativă, ironică: „Plictisihorror-ul, ultimul trend la Hollywood" . În al doilea exemplu, apare o formulare standard „Mr Perfect" într-o construcţie negativă care introduce presupoziţia de evaluare negativă. Integrarea acestuia într-o structură adversativă de tip comparativ indică nuanţarea evaluării în funcţie de grade diferite de intensitate „mai mult decât agreabil": „Nu e Mr Perfect, dar e mai mult decât agreabil". Orientarea este diferită faţă de titlurile comentariilor online, raporturile inversându-se de această dată în structuri de tipul: „Nu evaluativ superlativ, dar comparativ de superioritate evaluativ".

Alteori, creativitatea lexicală urmăreşte realizarea unor cuvinte cu înţeles evaluativ pe baza unor forme deja existente în limbă. Astfel, un trofeu binecunoscut în lumea cinematografiei pentru cele mai slabe producţii cinematografice, „Zmeura de Aur", devine „centura cu zmeuri de aur". Zmeurii sunt arbuştii care produc zmeura, deci evaluarea negativă este intensificată prin folosirea formulei „centura cu zmeuri de aur": „Rocky 5 are acum un concurent serios la centura cu zmeuri de aur**.** În exemplul următor se realizează parafraza unui slogan cunoscut: „Liberté, égalité, fraternité". *Spionité* este un cuvânt inexistent în limba franceză, dar introdus în *Dicţionarul de cuvinte recente* (1997) cu sensul de: „Mania de a vedea spioni peste tot: „Ziarişti şi cititorii au fost contaminaţi de un nou virus care dă boala spionită" (R.l. 18 III, 94, p. 3; v. şi „22", 40/90, p. 12); citat de A. Stoichiţoiu în *Hyperion* III; din *spion + -ită* şi în *Dicţionarul de argou al limbii române* (2007): „spionită, *spionite* s.f. **1.** (*pub., peior.*) mania de a bănui sau acuza de spionaj înalţi funcţionari publici; **2.** mania de a urmări toate mişcările vecinilor, colegilor etc. Următorul termen este exprimarea după model franţuzesc a unui evaluativ negativ „ridicol": „Liberté, spionité, ridiculé". În exemplul care urmează se creează o asociere ludică între numele personajului James Bond şi un cuvânt din limba franceză, *jamais*, „niciodată". Evaluarea este, evident, negativă prin utilizarea acestui termen restrictiv: „Un film din categoria Jamais Bond". Tot în categoria mecanismelor lexicale poate fi încadrat şi titlul următor: „Prequel-e, sequel-e, aceeaşi mizerie", unde anglicismul *sequel*, folosit cu forma atipică de plural *sequel-e*, devine omofon cu un alt cuvânt românesc *sechele*, care justifică decodarea în registru ironic şi evaluativ-negativ a titlului.

Mecanismele semantice ale evaluării în titluri pot viza raportul denotativ/conotativ al receptării unui cuvânt, ambele intepretări fiind posibile. În context, pot exista termeni determinanţi care să susţină interpretarea denotativă (*şampanie spumoasă* – care face spumă) sau interpretarea conotativă (comedie spumoasă): „Când comedia este mai spumoasă decît şampania" – dublu sens (propriu/figurat: *comedie spumoasă/şampanie spumoasă*). În orice caz, *spumos*

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)

se încadrează în clasa evaluativelor pozitive. Alteori, dubla interpretare (denotativ-nonevaluativ şi conotativ-evaluativ) se face prin raportare la acelaşi termen. „Un tip răpitor" poate fi un tip care răpeşte, la propriu, deoarece face parte dintr-un „horror bun", sau „un tip care îţi ia ochii, care te uimeşte", decodarea fiind evaluativă. Ambele interpretări sunt, în acest context, posibile: „Un horror bun mizează întotdeauna pe un tip răpitor" (https://www.catavencii.ro/un-horror-bun-mizeaza-intotdeauna-pe-un-tip-rapitor/). Aceeaşi situaţie poate fi întâlnită şi în următoarele două exemple. „Degeaba porneşti de la Marele Zid, tot o chinezărie iese" (https://www.catavencii.ro/degeaba-pornesti-de-la-marele-zid-tot-o-chinezarie-iese/) se bazează pe dubla interpretare a cuvântului *chinezărie*: referitor la chinezi sau la un lucru lipsit de valoare. Acelaşi mecanism este valorificat şi în exemplul următor în care scamatoria poate fi înţeleasă ca un truc specific magicienilor sau cuvântul poate fi decodat evaluativ ca un lucru facil, lipsit de valoare, la îndemâna oricui: „Filmul despre magicieni a ajuns o scamatorie" (https://www.catavencii.ro/filmul-despre-magicieni-a-ajuns-o-scamatorie/) (*scamatorie* – truc specific magicienilor, lucru facil, la îndemâna oricui, lipsit de valoare). Tot un mecanism semantic este utilizat şi în exemplul următor, în care se folosesc două cuvinte sinonime, aparţinând unor registre diferite: „Finalul îngrozitor nu face filmul horror" (https://www.catavencii.ro/finalul-ingrozitor-nu-face-filmul-horror/).

Dacă avem în vedere perspectiva asupra *discursului reluat* în titluri (Hoarţă-Cărăuşu 2008), putem observa că predomină adăugarea şi suprimarea. Utilizarea procedeului are o funcţie evaluativă. Suprimarea este procedeul în care este înlocuită o parte a unei expresii cunoscute cu alta, ironică: „Brigada Clişee intră în acţiune" (Brigada Diverse – suprimarea), „Urmăriţi şi obidiţi" („Umiliţi şi obidiţi").

În schimb, adăugarea este procedeul cel mai folosit. Cuvintele adăugate devin strategii/forme ale evaluării: „Băieţi buni de uitat" (http://www.catavencii.ro/baieti-buni-de-uitat/), „Jocul imitaţiei palide" (https://www.catavencii.ro/jocul-imitatiei-palide/) „Un film pentru toate gusturile proaste" (http://www.catavencii.ro/un-film-pentru-toate-gusturile-proaste/), „Doi bărbaţi şi jumătate – patru glume proaste toate" (http://www.catavencii.ro/doi-barbati-si-jumatate-patru-glume-proaste-toate/), „Moarte de plictiseală la Veneţia" (adăugare), „Masacrul texan cu drujba al filmului horror", „În lipsa raţiunii pure" (suprimare şi adăugare: *În lipsa raţiunii* este titlul filmului, *raţiunea pură* – aluzie la filozofia lui Kant).

Strategiile stilistice sunt, în principal, personificări: „*Tribul*, un film care tace şi face". Alteori, apar deconstrucţiile semantice (Rastier 2008) reprezentate de aluzii, parodii, parafraze. Tiparul „Duios Anastasia trecea" duce la diferite parodii: „*Hidos* Annabelle poseda" sau „*Bătrânicios* acţiunea trecea". Toate sunt decodate în cheie ironică, fiind forme ale evaluării negative în titluri. Titlul ia forma unui îndemn, tot ca o aluzie la un vers celebru „Veniţi, privighetoarea

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)

cântă!", vers aparţinând lui Alexandru Macedonski. De această dată, verbul la imperativ este înlocuit cu antonimul său: „*Fugiţi*, privighetoarea cântă!". Un alt titlu, „Kingsman însuşi mână-n luptă comedia-ngrozitoare", este o aluzie la un vers al lui Mihai Eminescu, din *Scrisoarea a III-a*: „Mircea însuşi mîna-n luptă vijelia-ngrozitoare".

Titlurile pot fi analizate şi prin raportare la valorile pe care le introduc, cu atât mai mult în cazul unei evaluări ironice. Printre cele mai importante surse ale evaluării ironice în titlurile recenziilor de film, putem enumera:

- clişeul/lipsa de originalitate: „Brigada Clişee intră în acţiune";
- umorul eşuat: „Will Ferrell face caz de nehaz", „Venirea antihazului pe ecran", „Inteligenţa centrală nu se compară cu lipsa de umor naturală", „Teoria ca teoria, dar, practic, lipsa de glume te omoară";
- scopurile comerciale ale cinematografiei: „Pentru că mulţi proşti şi pentru că bani din filme cu automobile".

Astfel, componenta evaluativă a ironiei se realizează mai ales prin deconstrucţiile semantice.

5. Strategii de evaluare în titlurile cronicilor publicistice

În titlurile cronicilor publicistice predomină componenta descriptivă, puţine titluri conţin o evaluare explicită. Acestea pot fi considerate mai degrabă neutre din punctul de vedere al evaluării, apărând frecvent elemente ale atenuării şi ale vagului lingvistic, dar şi strategii ale indeterminării. Spre deosebire de comentariile online, cronicile tradiţionale sunt mai ales descriptive, iar evaluarea se realizează mai degrabă reticent. Deoarece cronicile publicistice se construiesc ca demersuri argumentative, evaluarea este mai degrabă o concluzie a unor argumente şi nu o acumulare de cuvinte evaluative.

Există puţine titluri care conţin termeni evaluativi expliciţi în corpusul pe care l-am ales pentru analiză. Majoritatea titlurilor sunt descriptive. Astfel, este folosit provocator („Un documentar provocator-ironic"), un cuvânt care redă reacţia afectivă a receptorului, putând fi considerat un lexem prin care se realizează evaluarea pozitivă. Există termeni evaluativi care apar în construcţii comparative. Utilizarea lor redă evaluarea pozitivă faţă de un anumt punct de reper şi nu evaluarea pozitivă generică „Cel mai bun Bond". Alteori, evaluarea în titluri indică o evaluare negativă, insistând asupra lipsei de valoare „Teme mari, rezultate minore" sau asupra publicului-ţintă al filmului „Psihanaliza pentru to(n)ţi". Jocul de cuvinte redă o audienţă valorizată negativ sau una generică, neutră, mai degrabă, din punct de vedere valoric.

6. Concluzii

Distribuţia evaluării în cadrul titlurilor este legată de tipul recenziei: recenziile online sunt în mare parte evaluative, iar titlurile reflectă această orientare. Recenziile ironice au titluri evaluative, iar ironia este o formă de

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)

evaluare (critică pozitivă sau negativă), surse ale creativităţii lexicale. Titlurile cronicilor tradiţionale sunt mai degrabă descriptive, iar elementele evaluative, atunci când apar, sunt generice, neutre. Titlurile anticipează evaluarea pozitivă/negativă de pe parcursul cronicii. Titlul susţine şi completează evaluarea. Un titlu evaluativ anticipează dezvoltarea componentei evaluative a acestui gen discursiv. Restructurările se folosesc mai ales pentru a introduce o notă critică, evaluativă prin construirea unor scenarii apreciative sau depreciative.

Bibliografie

Alba-Juez 2017: Laura Alba Juez, *Evaluation in the headlines of tabloids and broadsheets: A comparative study*, în Ruth Breeze, Ines Oleza (coord.), *Evaluation in media discourse. European perspectives*, Berlin, Peter Lang, p. 81–119.

Bednarek 2009: Monika Bednarek, *Dimensions of evaluation: cognitive and linguistic perspectives*, în „*Pragmatics & Cognition*", 17/1, p. 146–175.

Bednarek 2006: Monika Bednarek, *Evaluation in media discourse: analysis of a newspaper corpus*, New York, A&C Black.

Constantinescu 2012: Mihaela-Viorica Constantinescu, *Umorul politic românesc în perioada comunistă. Perspective lingvistice*, Editura Universităţii din Bucureşti.

Cvasnâi-Cătănescu 2006: Maria Cvasnâi-Cătănescu, *Retorica publicistică. De la paratext la text*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Hoarţă-Cărăuşu 2008: Luminiţa Hoarţă-Cărăuşu, *Ipostaze publicistice ale discursului reluat*, în „Analele Universităţii din Iaşi", Lingvistică, tomul LIV, Iaşi, Editura Universităţii din Iaşi, p. 197–208.

Negrea 2010: Elena Negrea, *Pragmatica ironiei. Studiu asupra ironiei în presa scrisă românească*, Bucureşti, Tritonic.

Rastier 2008: François Rastier, *Défigements sémantiques en contexte*, în *La locution, entre langue et usages*, Paris, Martins-Baltar M.Éd., p. 305–329.

Stoica 2012: Gabriela Stoica, *Afect şi afectivitate. Conceptualizare şi lexicalizare în româna veche*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti

Sullet-Nylander 2002: Françoise Sullet-Nylander, *De la polyphonie des titres de presse*, în „Romansk Forum", XV, Skandinaviske romaniskongress, Oslo (12–17 august 2002).

Taboada, Trnavac 2013: Maite Taboada, Radoslava Trnavac, *Nonveridicality and Evaluation*, Amsterdam, Brill.

Thompson, Alba-Juez 2014: Geoff Thompson, Laura Alba-Juez (eds), *Evaluation in Context*, Amsterdam, John Benjamins.

Thompson, Hunston 2000: Geoff Thompson, Susan Hunston, *Evaluation: An Introduction*, în Susan Hunston, Geoff Thompson (eds.), *Evaluation in Text. Authorial Stance and the Construction of Discourse*, Oxford, Oxford University Press, p. 1–27.

Vasquez 2014: Camilla Vasquez, *The discourse of online consumer reviews*, London/New York, Bloomsbury.

Zafiu 2001: Rodica Zafiu, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Bucureşti, All.

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)

Strategies of Evaluation in the Titles of Film Chronicles

This paper aims to present the main strategies of evaluating the titles of film chronicles taken from the publications "Dilema veche", "Suplimentul de cultură" and "Caţavencii" as well as from the online environment, www.cinemagia.com. The inclusion of online commentaries within the film chronology allows a comparative approach that takes into consideration the development of new forms of communication as well as some specific discursive strategies. In our approach, we will highlight the evaluation strategies, their frequency, their distribution according to the type of the chronicle and its intention (such as the ironic intention from the chronicles appearing in "Caţavencii").

The explicit lexicon of the evaluation prevails in online comments, where the evaluation is accompanied by a few justifications, and the evaluator expresses an appreciation based on his own affective reaction. These explicit evaluative terms are often accompanied by elements of intensification, vagueness, or indeterminacy. Also, interjections are used as signs of affectivity that fulfill an evaluative function. Considering the features of online communication, the language of the commentary titles is also characterized by the frequency of English loanwords and other slang words. Also, at the lexical level, we analyzed situations that are based on word games.

As far as journalistic chronicles are concerned, the explicit evaluative terms are quite uncommon, and they contain generic (good) evaluation terms. Within these, the evaluation is carried out at the level of pragmatic and rhetorical strategies. At this level, we had in mind some extensive titles, especially of the journalistic chronicles. However, there are some pragmatic-rhetorical strategies that can be highlighted in online commentaries as well, such as: various speech acts (expressive, directive, commissive), explicit recommendations strategies, metaphorical structures, and the combination of evaluation strategies. In the ironic chronicles, there are some ironic lexical creations, but also the frequency of semantic strategies that aim at the double denotative/connotative, descriptive/evaluative interpretation of a word. In order to achieve the ironic effect, the evaluation is built on the pragmatic-rhetorical strategies. As far as the titles of traditional chronicles are concerned, they are rather descriptive than evaluative. The distribution of the rating within the titles is related to the type of review: online reviews are mostly evaluative, and titles reflect this guideline. Ironic reviews have evaluative titles, and irony is a form of assessment (positive or negative), being a source of lexical creativity. Titles anticipate the positive or negative evaluation during the chronicle. Restructuring is mainly used to introduce a critical, evaluative note by building an appreciative or depreciative scenario.

BDD-V4904 © 2018 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:59 UTC)